

Notitie voor de raadsadviescommissie Sociaal Domein van donderdag 13 juni 2019 iz. Inburgering en participatie statushouders (coalitieakkoord: 'Iedereen doet mee')

Geachte dames en heren van de raadsadviescommissie Sociaal Domein,

Tijdens de vergadering van de raadsadviescommissie Sociaal Domein van donderdag 13 juni 2019 staat het onderwerp Inburgering en integratie op de agenda. Hiertoe zal tijdens de vergadering Vluchtelingenwerk komen vertellen wie zij zijn en wat zij doen in de gemeente Valkenburg aan de Geul voor vluchtelingen met een verblijfsstatus (statushouders). Dit zou het college graag gekoppeld zien aan twee andere items, namelijk de nieuwe Wet Inburgering (WI) die ingaat op 1 januari 2021 en het speerpunt in het coalitieakkoord 'statushouders meer te betrekken bij de samenleving'.

In de vergadering zal vluchtelingenwerk zich middels een korte presentatie aan u voorstellen en uitleg geven over de diensten die worden ingekocht voor statushouders. Om de presentatietijd kort te houden wordt de overige informatie over de nieuwe Wet Inburgering kort verwoord in deze notitie. Uw commissie krijgt deze informatie op tijd en kan indien nodig gericht vragen stellen tijdens de vergadering. Dit geldt tevens voor de voorgestelde aanpak rondom het meer betrekken van statushouders bij de Valkenburgse samenleving.

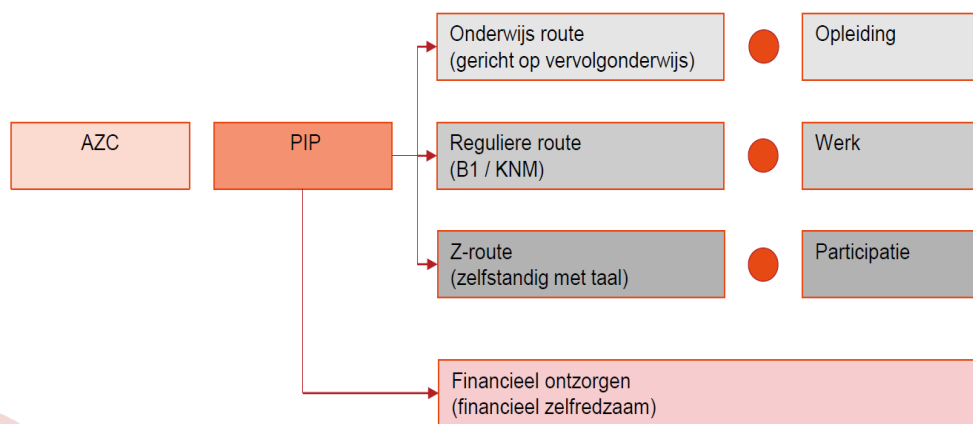
De nieuwe Wet Inburgering

De huidige Wet inburgering is ingewikkeld, niet effectief en doet een te groot beroep op de zelfredzaamheid van de inburgeraars. Vandaar dat minister Koolmees heeft besloten om het inburgeringsstelsel anders vorm te gaan geven.

Hoofdpunten van de vernieuwede Wet Inburgering vanaf 1-1-2021

- **Brede intake:** het COA brengt voor asielstatushouders objectief en op een uniforme manier al in het AZC de situatie van de persoon in beeld. Daarbij gaat het onder andere om informatie of iemand analfabeet is, welke opleidingen er zijn gevolgd, praktische competenties, werknemersvaardigheden, werkervaring, leerbaarheid, motivatie/interesses en de mate van zelfredzaamheid. Bovendien is er informatie die een effect kan hebben op het inburgeringstraject in opgenomen, zoals gezinssituatie, sociaal netwerk en fysieke/mentale gezondheid.
- **Persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP):** een door de gemeente opgesteld plan gericht op het leren van de taal in combinatie met werk, vrijwilligerswerk, studie of stage. Inburgeraars zijn verplicht hier aan mee te werken, ook als ze geen uitkering ontvangen.
- **Gemeentelijke regierol:** gemeenten zijn verantwoordelijk om een bij het PIP aansluitend inburgeringsaanbod te doen.
- **Taalniveau B1:** het taalniveau bij het inburgeringsexamen wordt verhoogd van A2 naar B1. Dit is het taalniveau dat nodig is om een zo goed mogelijke startpositie op de arbeidsmarkt te hebben.
- **Drie leerroutes met eigen leerdoelen:** de onderwijsroute (gericht op volgen vervolgonderwijs), de reguliere route (gericht op het behalen van het inburgeringsexamen) en de Z-route (gericht op deelname aan maatschappij).
- **Afschaffing leenstelsel:** gemeenten worden verantwoordelijk voor voldoende inburgeringsaanbod.
- **Keurmerk Blik op Werk:** ook in nieuwe situatie blijft Blik op Werk toezien op de kwaliteit van het inburgeringsaanbod.
- **Toetsing:** de taalonderdelen en het onderdeel Kennis van de Nederlandse Maatschappij (KNM) van het inburgeringsexamen blijven centraal getoetst worden. De eindtermen van het onderdeel KNM worden opnieuw bezien en indien nodig gemoderniseerd. Het onderdeel Kennis van de Nederlands Arbeidsmarkt (KNA) komt te vervallen. Ook ontwikkelt het Rijk een verplicht af te nemen leerbaarheidstoets.
- **Financiële zelfredzaamheid en ontzorgen:** gemeenten betalen gedurende de periode waarin de statushouder begeleid wordt naar financiële zelfredzaamheid de vaste lasten uit de bijstand, zoals huur en energiekosten en de verplichte verzekeringen. De statushouder ontvangt wat resteert en ontvangt bovendien toeslagen.
- **Prestatiebeloning gemeente:** financiering vindt plaats op basis van nader te maken niet vrijblijvende afspraken.

Regievoering

Wetgevingstraject

	Q3 - 2019	Q1 - 2020	Q2 - 2020	Q3 - 2020
Wet	CONSULTATIE RONDE O.A. INTERNET CONSULTATIE <i>begin juli</i>	ADVIES RAAD VAN STATE WETSVORSTEL NAAR DE TWEDE KAMER	BEHANDELING WETSVORSTEL TWEDE EN EERSTE KAMER	BEHANDELING WETSVORSTEL TWEDE EN EERSTE KAMER PUBLICATIE NIEUWE WET INBURGERING 1-1-2021 in werking.
Besluit		CONSULTATIE RONDE	MINISTERRAAD EN ADVIES RAAD VAN STATE	
Regeling				PUBLICATIE REGELING

Voorlopige aanbestedingsstappen in overleg met 18 Zuid-Limburgse gemeenten

Werkzaamheden	Planning
Oriënteren op kaderstellend beleid	1 juni 2019 t/m 1 september 2019
Opstellen kaderstellend beleid	1 september 2019 t/m 1 december 2019
Vaststelling beleid per gemeente	1 december 2019 t/m 1 maart 2020
Opstellen inkoopstrategie inclusief keuze aanbestedingsvarianten (regionaal of gewestelijk)	15 januari t/m 15 april 2020
Opstellen inhoudelijk programma van eisen tbv bestek	15 januari t/m 1 mei 2020
Publicatie opdracht tbv voorselectie	1 mei 2020
Nota van inlichtingen	1 juni 2020
Toetsen inschrijvers	15 juni t/m 1 juli 2020
Verzenden uitnodiging tot inschrijving	1 juli 2020
Inlichtingenperiode	1 juli t/m 1 augustus
Inschrijving	15 augustus 2020
Toetsen inschrijvers	15 augustus-10 september 2020
Voornemen tot gunning	10 september 2020
Gunning	1 oktober 2020

Werkwijze

Concreet betekent deze planning dat het wetgevingstraject parallel loopt aan het aanbestedingstraject en dat we de aanbesteding moeten baseren op de concept wettekst die naar de Raad van State gaat. Eventueel kan in de nota van inlichtingen nog een wijziging worden meegenomen. Juridisch kunnen eventuele wijzigingen afgedekt worden door dit goed in het proces op te nemen.

Op basis van de inhoud (die we nog moeten opstellen) weten we thans nog niet of we één grote Zuid-Limburgse aanbesteding gaan uitzetten met onderverdeling in percelen per subregio en/of gemeente of dat we drie aanbestedingen op subregio niveau gaan uitvoeren waarbij we wel afstemming willen behouden met elkaar omdat de bestekken voor een groot gedeelte op elkaar zullen lijken.

Er is dan ook een werkgroep ingesteld waarbinnen het op te stellen beleid wordt vormgegeven/gecoördineerd (elke gemeente heeft ook een eigen verantwoordelijkheid met eigen keuzes), de aanbesteding inhoudelijk wordt voorbereid en die uiteindelijk ook fungeert als selectiecommissie in de aanbesteding. De gemeente Valkenburg aan de Geul is hierin vertegenwoordigd.

Extra Middelen vanuit het Rijk

Vooruitlopend op de wijzigingen in de inburgering heeft de minister gemeenten opgeroepen alvast te starten met het vergroten van hun regierol en de huidige inburgeraars extra te gaan begeleiden. Hiertoe is in de meicirculaire geld beschikbaar gesteld (gekoppeld aan inwonersaantal). Dit geld is ongeoormerkt en dient geclaimd te worden. Afhankelijk van de grote van de doelgroep (wordt nu in kaart gebracht) moet bekeken worden op welke manier we de doelgroep het beste kunnen helpen.

Hierbij kan gedacht worden aan: inzet van extra taalcoaching, ondersteunen bij de keuzes voor inburgeringstrajecten, financieren van herexamen (buiten bekostiging DUO lening). Allerbelangrijkste hierbij is om eerst weer grip te krijgen op deze groep. Iets wat gemeenten in de laatste jaren (sinds wetswijziging 2013) niet hadden en niet mochten.

Coalitie akkoord: 'iedereen doet mee: Statushouders'

Rondom statushouders en hun participatie bestaan al verschillende trajecten en initiatieven. Zo kopen wij nagenoeg voor elke statushouder een traject coaching bij participatie in. Hierin wordt deels voortborduurd op het regelen en vooral het zelfredzaam worden in het dagelijks leven, maar er wordt ook gekeken naar participatie van statushouders gemeentebreed. (dit komt ook ter sprake in de presentatie van Vluchtelingenwerk).

Daarnaast wordt er ondersteuning geboden aan het taal café in Valkenburg en de activiteitengroepen Focus en Power. Dit kan in de vorm van publicaties, samenbrengen met gelijksoortige organisaties in het heuvelland, zoeken van vrijwilligers, subsidie voor spellen of activiteiten enz.

Door de huidige lage aantallen van instroom middels de taakstelling huisvesting statushouders hebben we in het structurele begroting voor inburgering en integratie voldoende budget voor een pilot.

Er wordt ingezet op een aanpak die (na goede evaluaties) kan blijven bestaan na 2021. In 2021 start de nieuwe inburgeringswet. Het is niet de bedoeling dat de pilot in de uitvoering ervan haaks staat op de toekomstige inburgeringstrajecten of dat deze inburgeringstrajecten worden doorkruist. Het doel is te komen met iets dat aanvullend is op de inburgeringstrajecten en dat het naast elkaar kan blijven bestaan.

Pilot project 'Dichter bij Huis'

Veel vluchtelingen geven aan eenzaam te hebben en geen sociaal netwerk te hebben. Ze hebben weinig contact met Nederlanders. Dit project richt zich op ontmoeting en in contact brengen met Nederlandse wijkbewoners. Doel van het project is het wijkgericht stimuleren en organiseren van duurzame contacten tussen vluchtelingen en inwoners van de wijk.

De te bereiken resultaten:

- Vluchtelingen zijn in contact gekomen met buurtgenoten
- Vluchtelingen zijn bekend met hun buurt
- Vluchtelingen hebben hun Nederlandse taal verbeterd
- De buurtbewoners zijn gewend aan vluchtelingen in de buurt
- Er is meer draagvlak ontstaan voor vluchtelingen
- Er zijn duurzame contacten ontstaan tussen buurtbewoners en vluchtelingen

Om niet alleen eenmalige ontmoetingen te realiseren maar om juist diepgaand contact te leggen is het belangrijk om in kleine groepen regelmatig bij elkaar te komen. Door samen actief dingen te ondernemen, leert men elkaar beter kennen. Integratie moet van twee kanten komen.

In vijf kernen worden er cyclussen gehouden van elk vijf bijeenkomsten gericht op positieve ervaringen en gericht op de toekomst. Voorwaarden zijn kleinschalig, laagdrempelig en in de buurt.